

КРУГЛИЙ СТІЛ

«ВПЛИВ СУДОВОЇ РЕФОРМИ НА ЗДІЙСНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА»

26 жовтня 2016 р. на базі Національного університету «Одеська юридична академія» кафедрою адміністративного та фінансового права було проведено засідання круглого столу «Вплив судової реформи на здійснення адміністративного судочинства» під керівництвом к.ю.н., доцента **Хамходери О.П.**

У роботі круглого столу взяли участь студенти судово-адміністративного факультету, факультету підготовки слідчих та викладачі кафедри адміністративного та фінансового права НУ «ОЮА».

Учасниками круглого столу було заслухано доповіді студентів **А.І. Зубової, Н.В. Дощаківської, О.М. Король, А.А. Кулинич, А.О. Повак, Г.В. Стукаченко, А.В. Торжинської, Д.А. Швець**, підготовлені під науковим керівництвом та за сприяння викладацького складу кафедри адміністративного та фінансового права НУ «ОЮА». Основну увагу учасників круглого столу було зосереджено на змінах, яких зазнає адміністративне судочинство внаслідок реалізації судової реформи в Україні. Кращі доповіді репрезентуємо далі на сторінках нашого журналу.

Кодифікація виборчого законодавства та її вплив на установлену судову практику

***Козачук Д.А.**, к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та фінансового права НУ «ОЮА», **Король О.М.**, студентка 5 курсу судово-адміністративного факультету НУ «ОЮА»*

Здійснення кодифікації виборчого законодавства кардинальним чином відобразиться на усталеній судовій практиці щодо вирішення справ адміністративного судочинства.

Хоча ідея створення Виборчого кодексу України не нова, але останнім часом вона набуває підтримки серед науковців та практиків. Актуальним вважається дослідження впливу кодифікації виборчого законодавства на порядок діяльність суб'єктів виборчого процесу та суду.

Відсутність належного врегулювання виборчих відносин та хаотичний характер законодавства є однією з причин виникнення виборчих спорів. На теперішній час виборчі відносини врегульовано Конституцією України [1] та Законами України «Про місцеві вибори» [2], «Про вибори народних депутатів» [3], «Про вибори Президента України» [4], «Про Центральну виборчу комісію» [5] тощо. Разом з тим, зазначені нормативно-правові акти не створюють однозначного уявлення щодо врегулювання виборчих відносин.

Правове регулювання виборчого процесу на національному рівні здійснюється із урахуванням міжнародно-правових стандартів у цій сфері. При цьому, в багатьох країнах (Франція, Бельгія, Аргентина, Камерун, Єгипет, Білорусь, Молдова, Азербайджан) правова регламентація виборчих процедур здійснюється на рівні виборчих кодексів [6]. Варто зазначити, що в Україні проект Виборчого кодексу вже існує. Прийняття Виборчого кодексу, який би враховував вітчизняний контекст, очікування суспільства та рекомендації експертів, є, без сумніву, одним з ключових завдань для Верховної Ради у теперішній час.

Проблематика виборчих спорів та їх розгляд в судовому порядку має міжгалузевий характер та стосується конституційного, конституційно-процесуального та адміністративного права. Це зумовлено специфікою самого спору, який має публічно-правову природу.

Оскарження є формою перевірки законності і обґрунтованості будь-якого рішення, що стосується виборів. Хоча оскарження зараховують до факультативного етапу, оскільки його існування залежить від виникнення конфліктних ситуацій між суб'єктами виборчого процесу, проте воно може супроводжувати кожен із стадій виборчого процесу.

Процедура оскарження розпочинається не за рішенням уповноваженого суб'єкта (посадової особи) виборчого процесу, а з ініціативи виборця (особи, яка не наділена владними повноваженнями). Позитивним є те, що особа, залежно від виду спору, має змогу звертатися до виборчої комісії вищого рівня або безпосередньо до адміністративного суду [7].

Предбачивши судовий захист, законодавець окреслив предмет розгляду адміністративних судів, охопивши їх єдиним терміном «спори щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом чи референдумом» (ст. 17 КАС України) [8]. Поняття «виборчий спір» не визначено у чинному законодавстві.

У свою чергу, специфіка виборчих спорів зумовила необхідність виокремлення окремого провадження для розгляду вказаної категорії справ, що відображено у ст. 176 – 179 КАС України.

Відповідно до КАС України, до спорів, яких може бути розглянуто в порядку адміністративного судочинства належать:

- спори щодо оскарження рішень, дії чи бездіяльності виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій, а також ініціативної групи референдуму, інших суб'єктів ініціювання референдуму (ч. 1 ст. 172 КАС України);

- спори щодо оскарження рішень, дії чи бездіяльності Центральної виборчої комісії щодо встановлення нею результатів виборів чи всеукраїнського референдуму, членів Центральної виборчої комісії (ч. 3 ст. 172 КАС України);

- спори щодо уточнення списку виборців (ст. 173 КАС України);

- спори щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, інформаційних агентств, підприємств, установ, організацій, їхніх посадових та службових осіб, працівників засобів масової інформації та інформаційних агентств, які порушують законодавство про вибори та референдум;

– спори щодо оскарження дій чи бездіяльності кандидатів, їхніх довірених осіб, партії (блоку), місцевої організації партії, їхніх посадових осіб та уповноважених осіб, ініціативних груп референдуму, інших суб'єктів ініціювання референдуму, офіційних спостерігачів від суб'єктів виборчого процесу (ст. 175 КАС України);

– спори, яких пов'язано із виборами Президента України (ст. 176 КАС України) [8].

Очевидною є відсутність повного переліку спорів, які можуть виникнути під час виборчого процесу, та яких може бути розглянуто в порядку адміністративного судочинства. Саме тому вважається доцільним прийняття Виборчого кодексу України, що запровадить єдині правила проведення місцевих, парламентських та президентських виборів. Такий крок є необхідним для забезпечення стабільності та передбачуваності виборчого процесу, його зрозумілості та доступності для громадян, гарантування виборчих прав, яких надано Конституцією України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України, 1996 // Офіційний вісник України. 2010. № 72/1. Ст. 15.
2. Про місцеві вибори: Закон України від 14.07.2015 р. // Офіційний вісник України. 2015. № 64. Ст. 11.
3. Про вибори народних депутатів: Закон України від 17.11.2011 р. // Офіційний вісник України. 2011. № 97. Ст. 16.
4. Про вибори Президента України: Закон України від 05.03.1999 р. // Офіційний вісник України. 1999. № 12. Ст.3.
5. Про Центральну виборчу комісію: Закон України від 30.06.2004 р. // Офіційний вісник України. 2004. № 36. Ст.1416.
6. Янюк Н. Виборчі спори як предмет судового розгляду: окремі проблеми теорії та практики // Вісник Львівського університету. 2008. Вип. 47. Ст. 96-103.
7. Девіцкій Е.І. Особливості судочинства у справах про захист виборчих прав громадян // Виборче право. 2006. № 1. С. 30-37.
8. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. // Офіційний вісник України. 2005. № 32. Ст. 1358.